

2021/2007(INI)

7.9.2021

AVIZ

al Comisiei pentru cultură și educație

destinat Comisiei pentru afaceri juridice

referitor la planul de acțiune privind proprietatea intelectuală care să sprijine
redresarea și reziliența UE
(2021/2007(INI))

Raportor pentru aviz: Andrey Slabakov

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru cultură și educație recomandă Comisiei pentru afaceri juridice, care este comisie competentă, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. reamintește că proprietatea intelectuală (PI) este un drept fundamental consacrat la articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a UE; recunoaște că accesul la educație, cunoștințe, informații și cultură sunt drepturi fundamentale garantate prin limitări ale drepturilor de autor, cum ar fi cele stabilite de Directiva revizuită privind drepturile de autor; reamintește că, potrivit Declarației universale a drepturilor omului, fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale și materiale care decurg din orice lucrare științifică, literară sau artistică al cărei autor este;
2. recunoaște importanța capitală a industriilor care utilizează intens „active necorporale” și proprietate intelectuală pentru redresarea economică, suveranitatea culturală și reziliența UE în urma pandemiei de COVID-19; subliniază necesitatea de a îmbunătăți protecția juridică a acestor bunuri și sectoare într-o măsură suficientă, pentru a le permite tuturor creatorilor de opere culturale și creative să beneficieze de drepturile lor de proprietate intelectuală (DPI); subliniază că gestionarea colectivă a drepturilor de autor reprezintă o sursă importantă de venit pentru majoritatea creatorilor și artiștilor din Europa și este esențială pentru funcționarea eficientă a cadrului UE privind drepturile de autor, oferind totodată publicului un acces cât mai larg posibil la operele culturale și creative; constată cu îngrijorare că creatorii europeni sunt supuși în mod sistematic presiunii platformelor globale de streaming pentru a-și ceda drepturile de autor în schimbul unor plăți unice;
3. reamintește că orice persoană are dreptul de a participa liber la viața culturală a comunității sale, de a se bucura de artă și de a participa la progresul științific și la beneficiile acestuia; subliniază, în acest sens, importanța accesibilității operelor culturale, indiferent de mediul și circumstanțele socioeconomice, inclusiv în era digitală, pentru a proteja drepturile utilizatorilor și domeniul public;
4. recunoaște că este important să se asigure că cetățenii UE se bucură de șanse egale în accesul la educație și cultură, inclusiv la educație culturală, în condițiile create de pandemie; recunoaște oportunitățile de îmbunătățire a acestui acces datorate creșterii digitalizării în sectoarele culturale și educaționale și încurajează statele membre să transpună rapid și complet dispozițiile Directivei privind drepturile de autor care vizează îmbunătățirea accesului la educația online și la patrimoniul cultural digitalizat;
5. constată că protecția DPI este esențială pentru a încuraja întreprinderile să investească în produse și procese inovatoare, în special să producă conținut și produse noi, dar este convins că licențele obligatorii pentru brevete sunt importante ca instrument de ultimă instanță menit să permită intervenții vitale în interes public; invită, prin urmare, Comisia să analizeze și să exploreze opțiunile posibile pentru a îmbunătăți eficacitatea și coordonarea licențelor obligatorii în UE, ținând seama de cazurile în care acestea au fost utilizate în UE, de motivele utilizării lor, de condițiile în care au fost acordate, de consecințele lor economice și de măsura în care au obținut efectul dorit;

6. îndeamnă statele membre să sprijine instituțiile din patrimoniul cultural și educațional să valorifice pe deplin oportunitățile oferite de digitalizare, inclusiv dezvoltând infrastructuri digitale publice pentru educația digitală și asigurând accesul la patrimoniul cultural digitalizat, fără a se baza pe serviciile intermediarilor ale căror modele de afaceri se bazează pe extragerea de date cu caracter personal de la cetățenii UE;
7. solicită continuarea dialogului intensiv cu privire la definirea adecvată a conținutului încărcat protejat prin drepturi de autor, care recunoaște cu adevărat tipurile diferite de acordare de licențe, precum și de opere fără licență, și încurajează schimburile de opinii privind modelele de remunerare care trebuie să fie proporționale cu utilizarea modernă a muzicii și a platformelor mass-media;
8. solicită statelor membre să se asigure că întreprinderile din sectoarele culturale și creative, în special producătorii de conținut, sunt încurajate să păstreze sau să achiziționeze DPI pentru creațiile lor și să își îmbunătățească poziția pe piețele competitive, fără a neglija drepturile autorilor și ale artiștilor interpreți; subliniază că întreprinderile care dețin DPI au venituri cu 20 % mai mari, ceea ce le îmbunătățește capacitatea de a accesa piețe extrem de competitive neexploatate anterior¹; subliniază diferitele beneficii de care se bucură angajații în urma unui nivel ridicat de protecție a DPI, deoarece întreprinderile care dețin DPI plătesc, în medie, salarii mai mari; salută diversele inițiative ale Comisiei și ale Oficiului UE pentru Proprietate Intelectuală pentru a se asigura că IMM-urile își valorifică la maximum proprietatea intelectuală și invită Comisia să ia în considerare mai multe inițiative de acest tip;
9. constată că, în majoritatea statelor membre, sunt depuse mai multe brevete naționale decât brevete ale UE; solicită Comisiei să evalueze dacă costurile legate de depunerea brevetelor UE și de protecția acestora au un impact asupra acestei tendințe, în special pentru IMM-uri;
10. solicită consolidarea instrumentelor disponibile pentru a garanta că inovatorilor din sectoarele culturale și creative, în special IMM-urilor, li se pot garanta profituri echitabile din investițiile lor și li se pot valorifica creațiile, stimulându-se astfel și mai mult inovarea;
11. subliniază provocările cu care se confruntă IMM-urile în achiziționarea DPI și constată cu îngrijorare fragmentarea sistemului european de PI, care împiedică dezvoltarea capacității întreprinderilor de a se implica în procesul de cercetare și inovare; solicită să se ia măsuri pentru a aborda chestiunea litigiilor paralele în mai multe țări ale UE; solicită ca procesul să devină mai raționalizat și mai simplu și ca IMM-urile să dispună de informații exacte pentru a facilita procesul de achiziție a DPI și pentru a fi informate cu privire la beneficiile DPI pentru competitivitatea lor comercială; subliniază necesitatea ca statele membre să introducă măsuri concrete pentru a oferi o mai bună informare și consiliere cu privire la DPI și cadrul juridic al acestora în UE și în statele membre, inclusiv privind achiziționarea, protecția și utilizarea, lor, care trebuie să fie

¹ Observatorul Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, „Impact of intellectual property rights intensive industries in the European Union” („Impactul industriilor care utilizează intens drepturi de proprietate intelectuală în Uniunea Europeană”), Contribuția PI, patru studii la nivelul UE privind contribuția drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) la economia UE, 2021.

finanțate în mod adecvat și să ofere un serviciu ușor accesibil pentru IMM-uri; subliniază necesitatea de a asigura că IMM-urile, ONG-urile, instituțiile academice și de cercetare pot accesa DPI și beneficia mai ușor de ele; subliniază că este necesar ca reglementările privind DPI să asigure condiții de concurență echitabile pentru toți actorii, în special pentru actorii mai mici;

12. salută angajamentul Comisiei de a sprijini transpunerea integrală și la timp a celor două directive-cadru privind drepturile de autor, care pot juca un rol-cheie în revigorarea sectorului culturii și al mass-mediei; consideră că statele membre ar trebui să pună în aplicare Directiva privind drepturile de autor în mod corespunzător, fără întârziere și într-un mod care să reflecte acordul la care au ajuns colegiuitorii; regretă, cu toate acestea, faptul că Comisia a publicat orientările doar cu trei zile înainte de termenul de punere în aplicare; îndeamnă statele membre să țină seama de orientările Comisiei pentru a transpune integral directivele în legislația lor națională, fără întârziere, utilizând instrumentele adecvate pentru a asigura protecția drepturilor de autor, garantând în același timp dreptul utilizatorilor la libertatea de exprimare și la prelucrarea artistică; subliniază rolul Directivei privind drepturile de autor în stimularea redresării și a rezilienței sectoarelor culturale și creative; recunoaște că acordarea de licențe teritoriale și exclusive pentru drepturi este esențială pentru sectorul audiovizual nu numai pentru a garanta creativitatea, finanțarea și sustenabilitatea acestuia, ci și pentru a asigura accesul consumatorilor europeni la conținuturi diverse din punct de vedere cultural și la o mass-medie pluralistă; subliniază că securitatea juridică și comercială și coerența în materie de reglementare sunt absolut esențiale pentru a proteja bogata diversitate culturală a UE și pentru a garanta că creatorii de conținut sunt capabili să prospere și să continue să reinvestească în conținut de calitate;
13. salută propunerea prezentată în Planul de acțiune privind proprietatea intelectuală de creare a unui set de instrumente la nivelul UE de combatere a contrafacerii; își exprimă dezamăgirea cu privire la faptul că nu se acordă aceeași atenție și altor forme de încălcare a DPI, inclusiv încălcării drepturilor de autor; încurajează dezvoltarea unui set de instrumente specifice de combatere a încălcărilor drepturilor de autor, care ar trebui să se bazeze pe bunele practici sectoriale și să fie integrat pe deplin în actul legislativ privind serviciile digitale;
14. subliniază problemele actuale cu care se confruntă creatorii, artiștii, producătorii și lucrătorii din sectorul cultural în ceea ce privește drepturile de autor și drepturile conexe, nu în ultimul rând în contextul pirateriei online; subliniază că protejarea eficace a DPI trebuie să meargă mână în mână cu lupta împotriva pirateriei conținuturilor și cu sensibilizarea publicului larg cu privire la valoarea DPI pentru creatori; constată cu mare îngrijorare că, după cum arată un studiu realizat în 2019 de Oficiul UE pentru Proprietate Intelectuală, streamingul piratat ilegal al conținutului poate duce la pierderea de locuri de muncă în industriile creative, la pierderi semnificative de venituri publice și la mai puține investiții în conținut creativ, jurnalistic și sportiv, în detrimentul diversității culturale și, în cele din urmă, al consumatorului european; constată că creatorii, artiștii, producătorii și lucrătorii din sectorul cultural continuă să fie supuși unor presiuni de a încheia contracte nefavorabile, renunțând adesea la DPI, fără a primi o remunerație adecvată și proporțională pentru munca lor creativă; subliniază că statele membre trebuie să asigure o protecție suficientă pentru a preveni pierderea DPI de către autorii, creatorii, artiștii, producătorii și lucrătorii din sectorul cultural din întreaga UE;

15. reamintește importanța produselor industriale și artizanale tradiționale pentru identitatea culturală și know-how-ul european; subliniază rolul esențial al microîntreprinderilor și al IMM-urilor artizanale și agricole pentru structura economică a regiunilor europene, în special a celor rurale, și valoarea adăugată a acestora pentru turismul cultural; ia act de nevoia urgentă de protecție juridică a UE pentru aceste produse, pentru a combate contrafacerea și concurența neloială cu care se confruntă; subliniază impactul pozitiv pe care protecția UE *sui generis* a acestor produse l-ar avea asupra micilor întreprinderi, a ocupării forței de muncă, a formării și a atractivității regiunilor europene, permițând în același timp dezvoltarea și consolidarea canalelor de producție artizanală și industrială locale; invită Comisia să propună un sistem al UE de protecție a indicațiilor geografice neagricole, bazat pe modelul de protecție a indicațiilor geografice agricole;
16. subliniază provocările actuale cu care se confruntă studenții, profesorii și cercetătorii din cauza închiderii de urgență a spațiilor fizice ale instituțiilor de învățământ, ale organizațiilor de cercetare, bibliotecilor și arhivelor; constată cu mare îngrijorare lipsa unor norme transfrontaliere privind învățământul la distanță și alte activități la distanță desfășurate în afara UE dar care sunt sub responsabilitatea instituțiilor stabilite în Uniune; îndeamnă statele membre să abordeze această problemă la nivel internațional;
17. sprijină crearea unei platforme digitale europene axate pe drepturile de autor și pe DPI, care să ofere asistență și orientare creatorilor în domeniile culturii, mass-mediei și educației, pentru a le permite să profite de întreaga gamă de oportunități disponibile la nivel european; solicită inițiative educaționale și de sensibilizare specifice, menite să ajute la orientarea tinerilor creatori;
18. regretă că internetul a devenit utilizat pe scară largă pentru distribuirea de conținut și servicii piratate care încalcă DPI și îndeamnă Comisia să recunoască necesitatea unei intervenții de reglementare pentru a se asigura că titularii de drepturi își pot proteja drepturile de proprietate online și le pot pune în aplicare în mod eficace, în conformitate cu articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale, inclusiv prin măsuri cu efect transfrontalier; invită statele membre să consolideze calitatea de membru și poziția contractuală a autorilor și creatorilor, astfel cum se prevede la articolul 18 din Directiva privind drepturile de autor, în dispozițiile privind structurarea echitabilă a dreptului contractelor privind drepturile de autor, prin intermediul unor clauze contractuale și al unor mecanisme de soluționare a litigiilor, pentru a asigura o remunerare echitabilă pentru toți creatorii și a oferi o imagine asupra acordurilor de licență încheiate cu marile platforme;
19. salută propunerea Comisiei referitoare la un act legislativ privind serviciile digitale pe baza principiului conform căruia „ceea ce este ilegal offline este ilegal online” și instituirea unui cadru solid pentru a contracara astfel de încălcări ale DPI, inclusiv prin consolidarea aplicării mecanismelor de notificare și de acțiune; subliniază că măsurile proactive din partea intermediarilor ar contribui enorm la combaterea pirateriei și că inteligența artificială și tehnologia blockchain ar putea juca un rol important în depistarea pirateriei și în asigurarea respectării DPI; sprijină utilizarea noilor tehnologii pentru combaterea încălcărilor PI;
20. subliniază că sectoarele culturale și creative erau deja caracterizate de structuri organizaționale și practici de lucru fragmentate și înainte de pandemia de COVID-19

parțial din cauza unor modele de venituri bazate pe PI care nu sunt protejate suficient; constată că remunerația artiștilor este adesea instabilă și nesigură, deoarece provine din diferite surse, cum ar fi contracte, granturi și subvenții publice, ceea ce face ca veniturile lor să fie extrem de imprevizibile; subliniază că criza provocată de pandemia de COVID-19 a pus în pericol mijloacele de subsistență ale lucrătorilor din sectoarele culturale și creative și a dus la o pierdere semnificativă a veniturilor acestora; observă că, pentru mulți autori, artiști interpreți și lucrători din domeniul culturii, DPI reprezintă o sursă esențială de venituri care le asigură independența economică și o plasă de siguranță financiară care servește drept tip de securitate socială și că piața digitală a fost singurul instrument pentru generarea de venituri în timpul izolării; constată cu îngrijorare că câștigătorii de pe urma expansiunii digitale a culturii nu au fost predominant creatorii, ci distribuitorii online; subliniază, prin urmare, că o remunerație solidă și echitabilă pentru autori și pentru protecția drepturilor lor conexe este esențială, și că statele membre trebuie să își consolideze cadrul DPI pentru a proteja creatorii și artiștii interpreți; constată, în lumina experiențelor pandemiei, că producțiile culturale și mass-media mai mari pot fi realizate numai dacă sunt disponibile și serviciile tehnice și intermediare necesare, cum ar fi asistenții de regizori și serviciile de catering; constată că astfel de servicii nu sunt, de obicei, plătite prin vânzări de licențe, ci depind adesea în mod indirect de existența unor contracte bune pentru creatori;

21. solicită acțiuni specifice menite să asigure accesul tuturor cetățenilor și statelor membre la conținuturi de calitate în domeniile educației, culturii și mass-mediei; subliniază necesitatea unui sprijin financiar din partea UE pentru a oferi acces la conținut în toate limbile UE;
22. invită Comisia să analizeze impactul platformelor de video la cerere care nu au sediul în UE asupra creării de conținut european și asupra modului în care aceste platforme interacționează cu creatorii de opere muzicale și audiovizuale din Uniune; constată cu îngrijorare că creatorii sunt complet privați de drepturile lor de autor atunci când li se impune să accepte contracte de „buy-out” (preluarea drepturilor de proprietate intelectuală); este preocupat de sistemul de contracte de tip „work-for-hire” (prestare de servicii de autor de către salariați) utilizat de aceste întreprinderi, care achiziționează DPI în schimbul unei plăți unice și beneficiază de exploatarea operei lor; constată că aceste contracte de „buy-out” sunt impuse creatorilor europeni prin legislație din afara UE, în pofida dispozițiilor legislației naționale și ale legislației UE care le descurajează; invită Comisia să monitorizeze acest fenomen și să investigheze în mod riguros astfel de practici ale platformelor globale de streaming și impactul acestora asupra remunerării creatorilor pe baza drepturilor de autor; subliniază necesitatea de a institui mecanisme de remunerare adecvate pentru creatorii de conținut și pentru utilizarea operelor acestora în întreaga UE; subliniază importanța acțiunilor specifice și a sprijinului pentru creatorii de conținut digital;
23. subliniază rolul PI ca unul dintre principalii vectori ai creșterii economice; solicită ca PI să joace un rol important în viitorul UE prin acțiuni de promovare a unor condiții de concurență echitabile la nivel mondial, de protecție împotriva încălcării DPI, de susținere a suveranității tehnologice a UE și de facilitare a transformărilor verzi și digitale ale Europei; subliniază rolul esențial pe care proprietatea intelectuală îl joacă deja în transformarea digitală a Europei; subliniază că inovarea ar trebui să meargă mână în mână cu creativitatea și digitalizarea, pandemia subliniind necesitatea unor noi

tehnologii critice, în special în sectorul sănătății și al educației; subliniază că este nevoie să se creeze un sistem care să protejeze întreprinderile europene de atacurile cibernetice și de pierderea secretelor comerciale cauzată de aceste atacuri;

24. salută angajamentul Comisiei de a asigura o protecție solidă a PI în viitoarele acorduri de liber schimb și de a se asigura că această protecție este aplicată pe deplin în acordurile existente; regretă, cu toate acestea, că modelul actual pentru DPI în acordurile de liber schimb nu reflectă protecția oferită de normele UE; reamintește Comisiei că semnatarii acordurilor de liber schimb interpretează DPI în mod diferit față de UE și că cea mai mare amenințare la adresa PI provine din afara Uniunii; recomandă ca, în capitolele privind PI din acordurile de liber schimb ale UE, să se prezinte modelul UE de drepturi de autor și drepturi conexe, care apreciază DPI ale autorilor și dreptul acestora de a fi remunerați în mod continuu pentru exploatarea operelor lor în toate mijloacele de informare în masă.

**INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ**

Data adoptării	31.8.2021
Rezultatul votului final	+ : 28 - : 0 0 : 1
Membri titulari prezenți la votul final	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Chiara Gemma, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Salima Yenbou, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Membri supleanți prezenți la votul final	Vlad-Marius Botoș, Loucas Fourlas

**VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL
ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ**

28	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
ID	Gilbert Collard, Gianantonio Da Re
NI	Chiara Gemma
PPE	Asim Ademov, Loucas Fourlas, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Vlad-Marius Botoș, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Niklas Nienaß, Salima Yenbou

0	-

1	0
S&D	Petra Kammerevert

Legenda simbolurilor utilizate:

- + : pentru
- : împotriva
- 0 : abțineri